

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
v/statsråd Solveig Horne
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Oslo, 30.november 2016.

Innspill til høring om effektivisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet.

HLF (hørselshemmedes Landsforbund) takker for invitasjon til å komme med tilbakemeldinger og overbringer med dette våre innspill til høring om effektivisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet. Vi viser også til FFOs høringsuttalelse og støtter denne.

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med rundt 62 500 medlemmer. 14,5 % av Norges befolkning over 20 år¹ har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv. En del av disse har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre sin hverdag. Gruppen hørselshemmet er mangfoldig og stadig flere rammes av hørselsnedsettelse. Anslag viser at det i 2020 vil være om lag en million av Norges befolkning som vil ha en hørselsutfordring²

Styrking av håndhevingsapparatet

HLF er positive til at det har vært gjort et arbeid på å se hvordan man kan styrke håndhevingsapparatet på diskrimineringsområdet. I samtaler med medlemmer som har hatt utfordringer med diskriminering har det blitt uttrykt frustrasjon over manglende vedtaksmyndighet og sanksjoner fra håndhevingsapparatet.

HLF imøteser en diskusjon og utredning om effektivitet, men opplever at høringsforslaget og utredningen er begrenset ved at:

- et nytt håndhevingsapparat ikke skal generere ytterligere ressurser, samtidig som dagens håndhevingsapparat sliter med lang saksbehandlingstid.
- det ligger en forståelse om at en deling av håndhevings- og pådriverfunksjonen vil føre til en styrking av håndhevingsapparatet.

Pådriver- og håndhevingsfunksjon

For HLF er det viktig med et sterkt håndhevingsapparat, med nok ressurser til å behandle diskrimineringsaker effektivt, men også av høy kvalitet. Det vises og konkluderes tidlig med at det

¹ Engdahl B, Tambs K, Borchgrevink HM, Hoffman HJ. Screened and unscreened hearing threshold levels for the adult population: Results from the Nord-Trøndelag Hearing Loss Study. *Int J Audiol.* 2005; 44:213-30.

http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=239&trq=Content_6496&Main_6157=6263:0:25.6102&MainContent_6263=6496:0:25.6109&Content_6496=6178:50246:25.6109:0:6562:14:::0:0

² Hearing impairment among adults (HIA). Oslo: Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef – a report of a joint project, 2001

prinsipielt er uheldig med en sammenblanding av pådriver- og håndheverrollen til Likestillings- og diskrimineringsombudet.

For HLF er det viktig med sterke fagmiljøer på diskriminering. Det er viktig med tverrfaglig forståelse av diskriminering som personer med nedsatt funksjonsevne og hørselshemmede møter. Likestillings- og diskrimineringsombudet har i dag fire roller som pådriver-, tilsynsmyndighet-, veileder- og lovhåndhever. Vi mener at samspillet mellom rollene er viktig for kvalitet i saksbehandlingen og støtter ikke at lovhåndheverrollen, samt jurister splittes fra Ombudet.

En eller to nivåer

Vi har tidligere spilt inn at vi ønsker en toinstansmodell og står fortsatt på dette. Det vises til at Ombudet i dag ikke kan fatte vedtak, men kun gir uttalelse. HLF ser at dette blir brukt som begrunnelse for at et nytt håndhevingsapparat skal være på et nivå. HLF er av den oppfatning av at mange oppfatter Ombudets uttalelser som tungtveiende. At nettopp det å ha adgang til å klage til nemnda utgjør en viktig forskjell for å ha rettsikkerhet. Det er for oss viktig at dagens system styrkes. Det bør vurderes å utrede at Ombudet gis vedtakskompetanse, slik at håndhevingsapparatet reelt får to nivåer.

Skjerpede kvalifikasjonskrav til nemndslederne

HLF imøteser kravet om dommerkompetanse, men ser også at det for å styrke nemnda at det er viktig å ha kompetanse på det å ha nedsatt funksjonsevne. Evnen til å vurdere uforholdsmessig byrde, og diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne forutsetter empati og innsikt i det å leve med funksjonsnedsettelse. HLF mener det er viktig at håndhevingsapparatet stiller høye krav til slik kompetanse. HLF støtter forslaget om å skjerpe kompetansekravene til nemndslederne. Det vil gi nemnda tyngde og vil bidra til legitimitet for å gi nemnda adgang til å vedta oppreisning.

Effektivisert saksbehandling

HLF mener at det gis for mye innflytelse til den enkelte nemndleder. Det krever mye kompetanse for å gjenkjenne diskriminering på feltet nedsatt funksjonsevne. Vi er skeptisk til at en nemndleder alene skal kunne henlegge en sak, samt at enklere saker skal kunne avgjøres som kontorforretning.

HLF er prinsipielt mot forslaget om å innføre et halvt rettsgebyr, da dette bryter med et håndhevingsapparat som skal være et lavterskeltilbud. Personer med nedsatt funksjonsevne er oftere i situasjoner med ekstrautgifter knyttet til funksjonsnedsettelse, og et slikt gebyr vil kunne være en ekstra utgift de ikke vil klare. HLF er kjent med at frykten for gjengjeldelse hindrer hørselshemmede i å klage på diskriminering. Vår erfaring er heller at terskelen allerede er for høy for å klage, fremfor at mange kommer med ubegrunnede anklager.

Fremfor å innføre et rettsgebyr er HLF for ytterligere styrking av adgangen til rettshjelp, og at personer med nedsatt funksjonsevne må få hjelp til å føre klager for et håndhevingsorgan.

Oppreisning og erstatning

HLF mener at nemnda må få myndighet til å ilegge erstatning og oppreisning i alle saker som gjelder diskriminering.

Spesielt om tilretteleggingsbehov i et håndhevingsorgan.

I spørsmålet om muntlig vs. skriftlig saksbehandling er også viktig at det vurderes om partene i saken har tilretteleggingsbehov. For personer med nedsatt funksjonsevne kan ha nedsatt evne til å føre en sak både skriftlig og muntlig. Høy alder og manglende datakompetanse kan gjøre det vanskelig å føre en sak skriftlig. Også sosiale forhold i form av manglende utdanning eller den konkrete funksjonsnedsettelsen, eksempelvis manglende ordforråd på grunn av nedsatt hørsel, kan påvirke muligheten til å fremføre en sak både skriftlig og muntlig. Det er viktig at fremtidens håndhevingsapparat er spesielt på vakt for å sikre lik mulighet for å klage inn en diskriminerings sak uavhengig av funksjonsnivå.

For hørselshemmede spesielt betyr dette at det må være adgang til å kunne chatte, sende epost, skrive brev der hvor skriftlig saksbehandling er avgjørende. Videre må det være god tilgang på og bruk av skrivetolk der hvor det er muntlig saksbehandling som skal utføres. For å kunne tilrettelegge godt kreves det kunnskap om tilrettelegging.

Personer med nedsatt funksjonsevne har både synlige og usynlige funksjonsnedsettelse. Mange hørselshemmede har utfordringer det ikke er så lett å se, men som en må ha kompetanse på å identifisere. Denne kunnskapen må aktører i håndhevingsapparatet ha. Det er svært viktig for en part i en sak at trygghet på at ens nedsatte funksjonsevne ikke skal ha en negativ betydning for muligheten for et positivt utfall i håndhevingsapparatet.

Vi ønsker dere lykke til i det videre arbeidet. HLF ønsker å være en medspiller med det offentlige i dette arbeidet, og ser frem til å arbeide videre med dette feltet. Ta gjerne kontakt på vale@hlf.no hvis uklarheter eller andre spørsmål.

Med vennlig hilsen for HLF

Anders Hegre
Generalsekretær

Marte Oppedal Vale
Interessepolitisk rådgiver